

Imperija. Istorinis sąvokos kontekstas

Antikos pasaulyje žmogaus statusą apibrėžė trys fundamentalūs politiniai santykiai: *auctoritas*, *potestas* ir *imperium*. Graikų poliuose minėtųjų sąvokų analogai buvo, atitinkamai, *exousia*, *dynamis* ir *arche*. Bronzos amžiuje nežinota skirtumo nei tarp viešos ir privačios sferų, nei tarp trijų anksčiau minėtų politiškumo aspektų. XXIV a. pr. Kr., prasidėjus sisteminei hidraulinės visuomenės ir žynių klasės viešpatavimo krizei, į socialinių santykių sritį įsijungė naujas veiksnys – *strateuma*, išreiškęs atstumtos jaunimo klasės pretenzijas siekti savo vietos po saule. Naujoji atstumtųjų klasė rėmėsi sugrįžusiųjų pamestinukų mitu. Tamsiųjų amžių laikotarpiu (XII–VIII a.) prasideda vadinamoji geležies amžiaus revoliucija, per masinę geležinių ginklų produkciją atvėrusi galimybę atsirasti tokiam reiškiniui, kaip tauta–kariuomenė. XIII a. pr. Kr. pabaigoje, prie Asirijos karaliaus Tukulti-Ninurto į pirmą planą visuomenėje iškyla seniai primirštas vien tik karui gyvenančių jaunų karių-berserkų brolijos fenomenas. Skirtingai nuo daugelio paralelinių procesų Graikijoje, Asirijoje šis fenomenas eliminuoja ten visas tradicines institucijas ir valstybėje atsiranda vadinamoji galios implozija.